

Vlado Miheljak in Franco Juri

Smeri razvoja II.

Ilustrirani praktikum
iz politične psihologije

Vlado Miheljak in Franco Juri

SMERI RAZVOJA II.

Ilustrirani praktikum iz politične psihologije

Izdajatelj:

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
Znanstvena založba Filozofske fakultete

Zbirka:

Znanstvena knjižnica – Refleksije 6

Urednik:

Niko Toš

Uredniški odbor:

Zdenko Roter, Slavko Splichal, Valentin Bucik,
Ali Žerdin, Slavko Kurdija, Brina Malnar, Samo Uhan

Recenzenta:

Zdenko Roter
Samo Uhan

Likovna oprema in prelom:

Polonca Mesec-Kurdija

Avtor vinjete na naslovnici:

Franco Juri

Tisk:

Demat, d.o.o., Stegne 3, Ljubljana

Naklada:

300 izvodov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

323(497.4)“2003/2007“(081)

821.163.6-92

MIHELJAK, Vlado

Smeri razvoja II : ilustrirani praktikum iz politične psihologije / Vlado Miheljak
in Franco Juri. - Ljubljana : Fakulteta za družbene vede : Znanstvena založba
Filozofske fakultete, 2019. - (Znanstvena knjižnica. Refleksije ; 6)

ISBN 978-961-235-881-5 (Fakulteta za družbene vede)

1. Juri, Franco

COBISS.SI-ID 299535616

Kazalo

Niko Toš

Nagovor urednika 13

KOLUMNNE IN KARIKATURE, VLADO MIHELJAK IN FRANCO JURI

Dnevnik, 3. 12. 2003 – 19. 12. 2007

KOLUMNNE, DECEMBER 2003

03. 12. 2003

Manifest sestopa z oblasti? 18

10. 12. 2003

Koliko imen premore fašizem? 21

17. 12. 2003

Država brez predsednikov 24

24. 12. 2003

Tudi Jezus je bil izbrisan 27

31. 12. 2003

Hrvaška v desno, Srbija v desno, Slovenija 30

KOLUMNNE V LETU 2004

07. 01. 2004

Je domoljubje dovoljeno ali zapovedano? 34

14. 01. 2004

Dobro jutro, gospod predsednik 37

21. 01. 2004

Peta kolona 40

28. 1. 2004

Komisar in politkomisarji 43

04. 02. 2004

Sramota pod lanskim snegom? 46

11. 02. 2004

Pod svojim oknom 49

18. 02. 2004

Odhod iz misijona 52

25. 02. 2004

Padajo! Brez panike, prosim. 55

03. 03. 2004

Novinarstvo s trdim karakterjem 58

10. 03. 2004

Fantom 21 61

<i>17. 03. 2004</i>	Utrujenost obsojenih na zmago	64
<i>24. 03. 2004</i>	Nato na petdeset let podlage	67
<i>31. 03. 2004</i>	Sedenje med dvema stoloma	70
<i>07. 04. 2004</i>	Nazaj v balkanski raj	73
<i>14. 04. 2004</i>	Nebo nad Slovenijo	76
<i>21. 04. 2004</i>	Zadnji tango v Ljubljani	79
<i>28. 04. 2004</i>	Živel 1. maj	82
<i>05. 05. 2004</i>	Zlata doba?	85
<i>12. 05. 2004</i>	Pod Stalinovim brkom	88
<i>19. 05. 2004</i>	Evropejci prihajajo	91
<i>26. 05. 2004</i>	Fahrenheit 9/11	94
<i>02. 06. 2004</i>	Z desnico iz levega kota	97
<i>09. 06. 2004</i>	Prostodušnost ali ponižnost?	100
<i>16. 06. 2004</i>	Po toči še orglice	103
<i>23. 06. 2004</i>	Z easyJetom v Cankárev dom?	106
<i>30. 06. 2004</i>	Partijska kazen	109
<i>07. 07. 2004</i>	Vse poti vodijo v Vilno	112
<i>14. 07. 2004</i>	Se spominjate Cirila Pucka?	115
<i>21. 07. 2004</i>	Bratje Dalton ponovno jezdi	118
<i>28. 07. 2004</i>	Vprašanja leninizma	121
<i>04. 08. 2004</i>	Vprašanje za milijon dinarjev	124
<i>11. 08. 2004</i>	Od Avnoja do Triglava	127

<i>18. 08. 2004</i>	Poštni Golobič	130
<i>25. 08. 2004</i>	Balvanska revolucija	133
<i>01. 09. 2004</i>	Izbira med Slovenijo in Slovaško	136
<i>08. 09. 2004</i>	Pogled v volilno ali Pandorino skrinjico?	139
<i>15. 09. 2004</i>	Komu boste dali?	142
<i>22. 09. 2004</i>	Ko to tamo peva	145
<i>29. 09. 2004</i>	Kam boste šli letovat?	148
<i>06. 10. 2004</i>	Trije dokazi za obstoj boga	151
<i>20.10.2004</i>	Bomo dobili koalicijo voljnih?	154
<i>27. 10. 2004</i>	Cvetje v jeseni	157
<i>03. 11. 2004</i>	Kolumna za množično uničevanje?	160
<i>10. 11. 2004</i>	Rojstvo Evrope	163
<i>17. 11. 2004</i>	Dolenjski Buda	166
<i>24. 11. 2004</i>	Kaj pa LDS?	169
<i>01. 12. 2004</i>	Bo šiba zopet novo mašo pela?	172
<i>08. 12. 2004</i>	Kdor bere, je berač	175
<i>15. 12. 2004</i>	Resnična zgodba	178
<i>22. 12. 2004</i>	Žive jaslice	181
<i>29. 12. 2004</i>	Božič s tremi tenorji	184

KOLUMNNE V LETU 2005

<i>05. 01. 2005</i>	Pahorjev paradoks	188
<i>12. 01. 2005</i>	Gospod Tonček	191

<i>19. 01. 2005</i>	Uniforme na oblasti?	194
<i>26. 01. 2005</i>	Tudi solidarnost ubija, mar ne?	197
<i>02. 02. 2005</i>	Dva Bosanca	200
<i>09. 02. 2005</i>	Hipokrizija javnega interesa	203
<i>16. 02. 2005</i>	Svastika, zvezda. Kaj pa križ?	206
<i>23. 02. 2005</i>	Grimsove pravljice	209
<i>02. 03. 2005</i>	Predsedniški ples brez mask	212
<i>09. 03. 2005</i>	Sosed sosedu Rupel	215
<i>16. 03. 2005</i>	(Medijski) umori na podeželju	218
<i>23. 03. 2005</i>	Vaš Tito	221
<i>30. 03. 2005</i>	Ime stranke	224
<i>06. 04. 2005</i>	Prvoaprilski zakon o televiziji	227
<i>13. 04. 2005</i>	Vprašanja leninizma na nacionalki	230
<i>20. 04. 2005</i>	Slaba vest	233
<i>04. 05. 2005</i>	Glasna manjšina in demokracija	236
<i>11. 05. 2005</i>	Mala Ravna Gora	239
<i>18. 05. 2005</i>	Predsednika ali guvernerja za LDS	242
<i>25. 05. 2005</i>	Ljubezenski trikotnik	245
<i>01. 06. 2005</i>	Zločin in Sprava	248
<i>08. 06. 2005</i>	Globoka grla demokracije	251
<i>15. 06. 2005</i>	Slaki proti Avsenikom	254
<i>22. 06. 2005</i>	Primitivci na oblasti	257

<i>29. 06. 2005</i>	Dragi Tone, dragi Borut, draga oba	260
<i>6. 7. 2005</i>	Politkomisar	263
<i>13. 7. 2005</i>	Cukjatijevo vabilo na ples	266
<i>20. 07. 2005</i>	Predzadnji, zadnji in bodoči poštenjak	269
<i>27. 07. 2005</i>	Kongresi jakobincev	272
<i>03. 08. 2005</i>	Tuđmanizacija Slovenije?	275
<i>10. 08. 2005</i>	Punk je bil prej	278
<i>17. 08. 2005</i>	Medijski vnebohod	281
<i>24. 08. 2005</i>	Nova oblast + politični nadzor = boljši program	284
<i>31. 08. 2005</i>	Iskanje točke G	287
<i>07. 09. 2005</i>	Četrty svet	290
<i>14. 09. 2005</i>	Profesorji iz Heidelberga	293
<i>21. 09. 2005</i>	Škofovi zavodi RTV?	296
<i>28. 09. 2005</i>	Trije zmagovalci in pogreb	299
<i>05. 10. 2005</i>	Pozabiti na LDS?	302
<i>12. 10. 2005</i>	Sumo od Tokia do Ljubljane	305
<i>19. 10. 2005</i>	Liberalni domorodci in emigranti	308
<i>26. 10. 2005</i>	Ptiči	311
<i>02. 11. 2005</i>	Ora et labora	314
<i>09. 11. 2005</i>	Tujci v lastni domovini	317
<i>16. 11. 2005</i>	Zgodovina NSi - kratki kurz	320
<i>23. 11. 2005</i>	Kosovo, moja dežela	323

<i>30. 11. 2005</i>	Sobotni triumf EDS	326
<i>07. 12. 2005</i>	Prvo leto nove opozicije	329
<i>14. 12. 2005</i>	Peta noga Mića Mrkaića	332
<i>21. 12. 2005</i>	Znanstveni liberalizem proti revizionizmu	335
<i>28. 12. 2005</i>	Leto velikih obračunov	338

KOLUMNNE V LETU 2006

<i>04. 01. 2006</i>	EDS - nova religija	342
<i>11. 01. 2006</i>	Konvertiti, apostati in slepi potniki	345
<i>18. 01. 2006</i>	Nach Bagdad, nach Bagdad!	348
<i>25. 01. 2006</i>	Vsi drugi se imenujejo Borut	351
<i>01. 02. 2006</i>	Gibanje za Drnovška	354
<i>15. 02. 2006</i>	Kaj pa konferenca o Darfurju v Bagdadu?	357
<i>22. 02. 2006</i>	Nova dolomitska izjava?	360
<i>01. 03. 2006</i>	Za parado	363
<i>08. 03. 2006</i>	Oblast kot Modul group	366
<i>15. 03. 2006</i>	Na poti v RAI?	369
<i>22. 03. 2006</i>	Usmerjeno in preverjeno	372
<i>29. 03. 2006</i>	Razlogi za osebne razloge	375
<i>05. 04. 2006</i>	Mrk	378
<i>12. 04. 2006</i>	Nazaj v nove čase	381
<i>19. 04. 2006</i>	Osmrtnice črne vdove	384
<i>26. 04. 2006</i>	Kaj potrebuje Slovenija?	387

<i>03. 05. 2006</i>	Živel tretji maj	390
<i>10. 05. 2006</i>	Partnerstvo za mir ali partnerstvo za 25 odstotkov	393
<i>17. 05. 2006</i>	Moli in lobiraj	396
<i>24. 05. 2006</i>	Četvorka	399
<i>31. 05. 2006</i>	Nekoč je bila Jugoslavija	402
<i>07. 06. 2006</i>	Eminence sveta jeza	405
<i>14. 06. 2006</i>	Pravi zmagovalci vojne	408
<i>21. 06. 2006</i>	Patria	411
<i>28. 6. 2006</i>	Dežela svetilnikov	414
<i>05. 07. 2006</i>	Korotan v srcu?	417
<i>12. 07. 2006</i>	Na strani resnice ali domovine?	420
<i>19. 07. 2006</i>	Se zunanjemu ministru svetlika?	423
<i>26. 07. 2006</i>	Diplomatski ples	426
<i>02. 08. 2006</i>	Humor v politiki	429
<i>16. 08. 2006</i>	Predsednikova velikošmarenska poslanica	432
<i>23. 08. 2006</i>	Ruplov recept za zmedo in kaos	435
<i>30. 08. 2006</i>	Kandidatura kot gnilo jajce	438
<i>13. 09. 2006</i>	Na začetku je bil Hollywood	441
<i>20. 09. 2006</i>	Papež, liberalci in evropska islamofobija	444
<i>27. 09. 2006</i>	Lahko noč in srečno	447
<i>04. 10. 2006</i>	Halo, Cerknica, v Ljubljani požar!	450
<i>11. 10. 2006</i>	Ikarjev let	453

<i>18. 10. 2006</i>	Metropolis ali nekropolis?	456
<i>25. 10. 2006</i>	Zdaj pa še domoljubna RTVS?	459
<i>08. 11. 2006</i>	Tretji človek	462
<i>15. 11. 2006</i>	I feel Slovenia	465
<i>22. 11. 2006</i>	Ej, demokracija, kva dogaja?	468
<i>29. 11. 2006</i>	Od Alabame do Ambrusa	471
<i>06. 12. 2006</i>	Vedeževalci v katedrali slovenskega duha	474
<i>13. 12. 2006</i>	Medvedi, Romi in liberalci	477
<i>20. 12. 2006</i>	Čakajoč na predsednika	480
<i>27. 12. 2006</i>	Osebnost leta: Jelka Strojani	483

KOLUMNNE V LETU 2007

<i>03. 01. 2007</i>	V Bondovem letu	487
<i>10. 01. 2007</i>	Liberalni krog s kredo	490
<i>17. 01. 2007</i>	Rašomon	493
<i>24. 01. 2007</i>	Kulturni boj v košarki	496
<i>31. 01. 2007</i>	Kurosava z nacionalke	499
<i>07. 02. 2007</i>	Z domovinsko zavestjo na dopust	502
<i>14. 02. 2007</i>	Feniks nad Bagdadom	505
<i>21. 02. 2007</i>	Paris Hilton, konj in premier v operi	508
<i>28. 02. 2007</i>	Navidezna ali pristna nosečnost?	511
<i>07. 03. 2007</i>	Smeri razkroja	514

<i>14. 03. 2007</i>	PUH, PUH	517
<i>21. 03. 2007</i>	Izvoz medijske revolucije?	520
<i>28. 03. 2007</i>	Sova, Cezar in upad volilne podpore	523
<i>04. 04. 2007</i>	Z referendumom nad državne izdajalce	526
<i>11. 04. 2007</i>	Gl. urednik R Slovenije (i šire)	529
<i>18. 04. 2007</i>	Papež s planeta opic	532
<i>25. 04. 2007</i>	Dragi Peter (Dragi Tone, Dragi Borut)	536
<i>09. 05. 2007</i>	Reševanje desetarja Janeza	539
<i>16. 05. 2007</i>	Papež, terorizem in licemerje	542
<i>23. 05. 2007</i>	Merili v Drnovška, oskubili Sovo	545
<i>30. 05. 2007</i>	Leto podgan	548
<i>06. 06. 2007</i>	Janšev paradoks	551
<i>13. 06. 2007</i>	Nič dragi Janez, draga Andrijana?	554
<i>20. 06. 2007</i>	Janša kot Tito leta 48?	557
<i>27. 06. 2007</i>	Pahor gre na Luno	560
<i>04. 07. 2007</i>	Za koga pa potem dela Joras?	563
<i>11. 07. 2007</i>	Janša, paranoja, da o psu sploh ne govorimo	566
<i>18. 07. 2007</i>	Točno opoldne	570
<i>25. 07. 2007</i>	Je Janša vrgel Ljubljani rokavico?	573
<i>01. 08. 2007</i>	Janševo morje v Savudrijskem zalivu	577
<i>08. 08. 2007</i>	Imajo duhovniki otroke res radi?	580

<i>15. 08. 2007</i>	Donacija, korupcija, mimikrija? Kdor se na račun mesta redi, mora pokazati, da z mestom živi	583
<i>22. 08. 2007</i>	Koga torej brani Cerkev?	587
<i>29. 08. 2007</i>	Slovenija med Chejem in Atatürkom ali tretjim?	591
<i>05. 09. 2007</i>	Dvojčka Janša kot brata Kaczynski	595
<i>12. 09. 2007</i>	Vpliv župana Jankovića na rast inflacije	598
<i>19. 09. 2007</i>	Ivo in Janez, dva gasilca piromana	601
<i>03. 10. 2007</i>	Prvinski (liberalni) nagon?	605
<i>10. 10. 2007</i>	Novinarji, filmarji, učitelji, sindikalisti in drugi pošteni Albanci	608
<i>17. 10. 2007</i>	Antiglobalizem in volitve po slovensko	611
<i>24. 10. 2007</i>	Janševe volilne zarote	615
<i>07. 11. 2007</i>	Kandidat pozabil glavo v cekarju	619
<i>14. 11. 2007</i>	Maratonec ne teče častnega kroga	623
<i>21. 11. 2007</i>	Zaton	627
<i>28. 11. 2007</i>	To morate preslišati	631
<i>05. 12. 2007</i>	Dragi Borut, dragi Borut, draga oba	634
<i>12. 12. 2007</i>	Naša mala klinika	638
<i>19. 12. 2007</i>	Slovenske jaslice	641

ZAPISI OB KNJIGI

Ali Žerdin

Car instagrama, prva žrtev noči dolgih nožev 645

*Rudi Rizman, Marko Milosavljević, Božo Repe, Janko Lorenci,
Peter Božič, Rastko Močnik, Jaša L. Zlobec*

Šest knjig Miheljakovih kolumn 651

Nagovor urednika

Res je, knjiga, ki jo držite v rokah, je šesta po vrsti, v katerih je Vlado Miheljak zbral svoje kolumne, ki jih je vse od oktobra 1987 do decembra 2007 snoval in objavljajal v Mladini, Dnevniku, Republiki, Sobotni prilogi Dela. V tej knjigi je izpisanih več kot 200 kolumn, objavljenih v Dnevniku, v predhodnih pa več kot 500. In odtlej – in vse do danes, marca 2019 – je zasnoval in zapisal še najmanj 550 kolumn. In še vedno jih snuje teden za tednom.

Izjemen, nepojmljiv, kot kolos, z izjemno prodornostjo svojega duha, z izjemno sposobnostjo opazovanja, vrednotno določen, dosleden, neizpros, z izjemno kritiško močjo in ostrino, s širino in tehtnostjo argumentacije svojih stališč – se sooča, spopada, zavrača vse, kar ni skladno z zamisljivo o človekovih in državljanskih pravicah, o svobodi in demokraciji, kot temeljih urejanja družbenih odnosov in delovanja družbenih ustanov.

V najbolj dobesednem smislu Vlado Miheljak že skoraj tri desetletja opravlja vlogo varuha človekovih pravic, čistilca strankarskih in kapital-skih hlevov, skrbnika demokratične institucionalizacije slovenske države... Kot, da deluje v presečišču širokega omrežja, ki ga napaja, hrani in brani v njegovi kritiški dejavnosti. In pri tem je v resnici sam, s svojim izjemnim družboslovnim, psihološkim znanjem in čutom, s podporo sebi najbližje, s svojimi prijatelji, z bralci... in s študenti. Saj Vlado Miheljak že vseskozi, skoraj štiri desetletja, ob tedenskih kolumnah, kot redni profesor predava o socialni in politični psihologiji študentkam in študentom in v svojem pedagoškem zanosu posreduje pomembna lastna in tuja raziskovalna spoznanja in zaznave.

Od psihologa se pričakuje, da s svojo interpretacijo posega v javni politični, kulturni, torej družbeni prostor in da podaja odgovore na t. i. javna vprašanja. Tega se Vlado Miheljak dodobra zaveda. Tako v naših, slovenskih razmerah posega v razprave, na primer o družinskem zakonu, o občutljivih temah kot so posvojitev otrok, ob vseh oblikah diskriminacije, od prekarnosti, brezposelnosti, odnosa do beguncev, migrantov, izbrisa-

nih, do položaja drugih ranljivih skupin in izpostavljenih manjšin... V te razprave vstopa preprosto zato, da zapolni vrzel, ki nastane v intervenciji objektivizirane teorije družbe. Sociologija oz. teorije družbe na sploh ima, kot je nekje zapisal Adorno, objektivni moment družbenih procesov trdno v rokah, a lahko hitro zdrсне v spregled subjektivne enkratnosti, posebnosti, spontanosti. Portret in diagnoza, ki nastane, je, kot nadaljuje Adorno, »posnetek stanja, v katerem ljudje pozabijo sami sebe«. Ko pozabljajo same sebe, dejansko pozabljajo tudi druge. Psiholog se tu znajde pred težko nalogo. Po eni strani zaznava in pojasnjuje interese in potrebe subjektov, a jih pogosto obravnava izvzete iz kulturno-zgodovinskega in aktualnega družbenega, političnega in socialnega konteksta, kar se izraža v abstraktni podobi človeka, ki se v realni družbi ne odziva in ne deluje tako, kot v izolirani analizi. Kako torej preseči »sociologizem« teorije družbe, ne da bi zapadli v ceneni, vse bolj prisoten »psihologizem«.

In profesor – kolumnist Vlado Miheljak, ki zadnja desetletja predava socialno in politično psihologijo študentkam in študentom psihologije na Filozofski fakulteti in družboslovja na Fakulteti za družbene vede, iz tedna v teden – tako na predavanjih, kot s svojimi kolumnami – demonstrira, kaj je kvalitetna družbene analiza onkraj zagat zapadanja v eno ali drugo skušnjava. Demonstrira tudi, kako raba teorije in izsledkov raziskovalne empirije, v manifestni ali zgolj latentni obliki, preprečuje ponostavljeno zaključevanje. Vlado Miheljak torej ni le ugleden profesor in vseprisoten kolumnist. Je družboslovec in javni intelektualec z izjemnim vplivom na javno zavest. Ob tem je Miheljakov »kolumnizem« izid srečnega prepleta njegovih posebnih osebnih danosti: izjemnega znanja, znanstvenosti kot metode, sposobnosti konsekventnega zaključevanja, sposobnosti, lahko rečemo umetnosti, jasnega ubesedovanja – in občutka odgovornosti, korajže... Ob koncu Cankarjevega leta se lahko povprašamo – ali bi Cankar bil tudi tak kolumnist?

Posebnost šeste knjige Miheljakovih kolumn pa je prav v dejstvu, da je pridobil partnerja, ki svoje kritiške poglede izraža v risbi, v skici, v karikaturi... Pred petnajstimi leti se mu je namreč pridružil Franco Juri, nekoč mladi raziskovalec, pa liberalni politik, uspešen diplomat, v zadnjem času muzealec, umetniška duša, ki v svoji mediteranski prostodušnosti, odprtosti, svoje kritiške poglede na dogajanje v okolju misli, domišlja kot slike, kot karikature.

Političnih karikaturistov ni malo. Malo pa je dobrih. Eni so politično pronicljivi in duhoviti, pa imajo slabo risbo, drugi imajo dovršeno risbo, pa jim manjka pronicljivosti in duhovitosti. Mnogim manjka oboje. No, redki pa so taki, ki so tako politično pronicljivi in dobro rišejo. Politična karikaturna je izziv, ki se mu niso uspeli ali želeli izogniti tudi mnogi vrhunski likovni umetniki. Tako je, denimo, slavni nemški slikar in neustrašni antifašist A. N. Weber tudi skozi mračno karikaturo interpretiral zagate svojega časa in sledil krilatici, da je prava umetnost angažirana umetnost. Angažirana zatorej naj ne bo le beseda, ampak tudi risba in glasba. Pri nas so karikature risali mnogi veliki slikarji. Denimo Hinko Smrekar, Maksim Gaspari in mnogi drugi za njima. No, in če nadaljujem misel, Franco Juri je tak, izjemno pronicljiv analitik in odličen risar. Po vrnitvi iz diplomatske službe se je kot Dnevnikov karikaturist srečeval z Vladom Miheljkom in leta 2003 z njim zasnoval skupen projekt, tedensko kolumno. To sodelovanje se potrjuje kot izjemno plodovita refleksija dnevne politike in večnega kulturnega boja, ki definira kulturno in politično Slovenijo – vse do danes. Jurijeva karikaturna ob tem ni zgolj ilustracija, dodatek k Miheljakovemu tekstu, ampak enakovreden del skupne stvaritve, kar je v sodobni publicistiki redek pojav. Že več kot petnajst let sodelujeta in izzivata bralce. In pri tem sta se Vlado Miheljak in Franco Juri, kot izpričujejo objave v tej knjigi – in vse kasnejše, do danes –, ujela v idealen ustvarjalni par, ob visoki osebni in umetniški avtonomiji in hkrati popolni medsebojni ustvarjalni povezanosti. Kot vrhunska veslača v dvojcu brez krmarja. Vsak s svojo umetnostjo, s svojimi izraznimi možnostmi, usmerjena k skupnemu cilju.

Knjiga Smeri prehoda II. zajema kolumne, objavljene v Dnevniku v obdobju od 3. 12. 2003 do 19. 12. 2007 vse po vrsti, tako kot so bile objavljene, teden za tednom.

Seveda tudi za to knjigo velja, da sta zanjo zaslužna predvsem avtorja, ob njima pa še vrsto tistih, ki so prispevali k njeni ureditvi in postavitvi. Imena teh »soustvarjalcev« knjige so zapisana v kolofonu, še posebna zahvala za pripravo knjige pa velja gospe Ivici Kecman.

*Niko Toš
Kamnik, na prvi pomladni dan, 2019*

*Kolumne in karikature,
Vlado Mibeljak in Franco Juri
Dnevnik, 3. 12. 2003 –19. 12. 2007*

**Kolumne,
december 2003**



03. 12. 2003 

Manifest sestopa z oblasti?

Slava in dosežki so težki pojmi.

Dr. Dimitrij Rupel

* * *

Pravzaprav bolj, kot da bi LDS iskala neki profil pri teh dilemah, ki jih je on navedel, on sam išče stranko, ki ustreza njegovemu profilu.

Gregor Golobič o Ruplovem Manifestu

* * *

»Tako realne in težke samokritike s strani vladne stranke doslej še nismo slišali.«

Janez Janša o Ruplovem Manifestu

Strah hodi po Sloveniji - strah evroatlantskih integracij. Vse sile stare Slovenije so se združile za sveto gonjo proti njim. Zato je skrajni čas, da zagovorniki integracij odkrito pojasnijo svoje nazore, cilje, težnje in da pravljici o pošasti integracije postavijo nasproti manifest integracije same... Tako nekako gre razumeti temeljno sporočilo Manifesta 2004, ki ga je dobrih 150 let po Marxu in Engelsu napisal dr. Dimitrij Rupel. Pa vendar. Tisti, ki so iskali v Ruplovem Manifestu »običajno« dozo ekscenosti, so po branju »povzetka«, kot je označil svoj maratonski spis, skorajda razočarani. V besedilu minister in član stranke, ki je s kratkim premorom že več kot deset let trdno na oblasti, ugotavlja, da je v Sloveniji »v odločilnem času prišlo do konstruktivnega sodelovanja med predstavniki `kontinuitete` in demokratično koalicijo Demos. Mnenja o koristnosti `mehkega` prehoda so deljena, vendar je dejstvo, da so po zaslugi takšnega prehoda mnogi politični problemi ostali nerešeni. Številne težave, ki so jih v drugih tranzicijskih državah že davno rešili, so v

Sloveniji ostale na dnevnem redu. V Sloveniji še niso končane razprave o državljski vojni in revoluciji, o povojnih pobojih in o odgovornosti zanje. Slovensko pravosodje in občutek pravičnosti sta v težavah že nekaj let. Slovenija je še vedno premalo odprta za tuje naložbe,...« ter dodaja, da se »pluralizem najtežje prebija v medijih. Mediji postajajo ključni politični problem. Namesto dialoga pogosto spodbujajo kulturni boj. Namesto nepristranskih informacij pogosto širijo predsodke. Namesto raznolikosti se povečuje enoumje, ki se prilega gospodarski moči in politični oblasti.« Vendar to nikakor ni razmišljanje, ki ga pri dr. Ruplu ne bi bili vajeni. Kaj je torej v Ruplovem Manifestu, ki ga je poudarjeno pohvalil Janez Janša, tako pomenljivega? Ne Ruplove inflatorne besede, ampak Janševa pohvala sama! Janševa pohvala ni kazalec tega, koliko je Ruplova »kritika realna«, ampak, koliko je podobna Janševim razmišljanjem. Dejstvo pa je, da Rupel tega ni objavil na straneh MZZ, kjer je sam svoj mojster, ali v Demokraciji ali Družini, ampak na uradni spletni strani LDS. In tu se problem šele zares začne. Za Ruplove standarde morda celo benigno modrovanje postane šele na strankini domači strani tempirana bomba. Če spregledamo bizarnost njegovega pritoževanja čez kulturni boj v medijih, ko pa vemo, da prav Rupel spada v tisto kategorijo literatov politikov, ki sploh niso razvili besednjaka političnega diskurza onkraj kategorij kulturnega boja, je vsekakor nenavadno, da na straneh stranke, ki je večji del posttranzicijskega obdobja na oblasti, in izpod peresa enega najbolj izpostavljenih članov beremo, da je Slovenija premalo odprta za naložbe, o političnem in gospodarskem enoumju, sodnih zaostankih, medijski monolitnosti itd. Kdo pa je kriv za takšno stanje, če ne stranka, ki je na oblasti? Najvidnejši liberalni demokrati sicer odgovarjajo na vprašanja o problemu vladnega ministra in člana stranke Rupla po znani cinični recepturi. V Studiu City je, kot bi rekel Janez Janša, strankin »vpoklicani rezervist« Gregor Golobič duhovito ugotavljal, da liberalna demokracija ne išče svojega profila, ampak Rupel išče stranko, ki ustreza njegovemu profilu, potem pa je napačno sklenil, da se mu zdi, da gre za njegov, torej Ruplov problem. Ne, ne! Rupel pač nima problemov. Rupel spada med ljudi, ki nimajo problemov, ampak probleme povzročajo. Kajpak drugim. Z Ruplom imata probleme liberalna demokracija in predsednik vlade Tone Rop. In Tone Rop bo še krvavo obžaloval, da ni poslušal tistih, ki so mu svetovali, naj se pri

sestavljanju vlade »znebi« človeka, ki ga ne bo mogel obvladati. Nikoli, niti ob najhujših ekscesih, kakršna je bila reakcija na očitke o zlorabi položaja ob nastajanju diplomatske akademije, ko je kričal na generalno državno tožilko in direktorja urada za preprečevanje korupcije, da se ga zaradi minulih zaslug in sedanjega položaja v vladi ne spodobi preganjati, ni bilo vprašanje, ali bo še povzročal ekscese, ampak zgolj, kdaj jih bo. No, prav dolgo nikoli ni bilo treba čakati. Sploh pa se zdi, da se lahko Ropu ponovi Račanova zgodba. Tudi Ropa, podobno kot se je dogajalo Račanu, ne ruši opozicija. Vendar razlika vseeno je, saj so Račana rušili nestanovitni koalicijski partnerji, Ropa, ki za zdaj nima prav hudih težav s koalicijskimi partnerji, pa rušijo predvsem ljudje iz lastnih vrst. Ta trenutek ankete sicer ne napovedujejo kakšnih presunljivih obratov, toda javnomnenjskega raziskovanja ne gre brati kot horoskop. Če bo Rop hotel preživeti volitve, bo moral spoznati, da je sedel v voz v zelo nerodni situaciji, saj se nanj lepi vse, kar zakuhajo drugi. Od Drnovškovega razkošnega letala, ki se ga je hotel nesprenno rešiti, pa je zdaj predvsem njegov problem, do vse bolj pogostih hiperkorupcijskih škandalov (SIB, V&V, valuk itd., itd.), v katerih so vedno znova isti prstni odtisi in vsi vodijo v njegovo stranko. Verjetno bo moral narediti revizijo in se od koga posloviti, da reši stranko in volitve. Če ne bo tega storil sam pred volitvami, se lahko zgodi, da bodo to delali drugi po volilnem porazu. Sicer pa se lahko celo zgodi, kot kaže zdaj, da bo Rupel, po tistem, ko Rop že mesece stoično prenaša, da mu najeda stranko in vlado, na koncu prebegnil v nekakšen Novi Demos. To ne bi bil črni scenarij.

To bi bil črni humor.